STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 07396

MALKES BALADE

Berish Weinstein

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

בעריש ווײַנשטיין

✶

מלכהס באַלאַדע / הבלדה של מלכה

MALKAS BALLADE is a ballad by the American-Yiddish poet, Berish Weinstein, in memory of his beloved wife, Malka. The ballad, written in Yiddish, appears with the Hebrew translation in this edition published in Tel Aviv, Israel in 1968, shortly after the poet's death.

בעריש וויינשטיין

מלכהס באלאדע

★

הבלדה של מלכה

עברית: חיים רבינזון

התרגום קודש לזכרונה של מלכה

פאַרלאַג „המנורה" תל-אביב
תשכ"ח — 1968

Berish Weinstein
MALKAS BALLADE

בעריש ווײַנשטײן / מלכהס באַלאַדע

ביכער־פאַרלאַג „המנורה” רח׳ זנגביל 24, תל־אביב, ישראל
“Hamenorah” Publishing House,
24, Zangwill St., Tel-Aviv, Israel

©
אַלע רעכט געזיכערט

נדפס בישראל תשכ״ח
Printed in Israel 1968

דפוס לינו־טור, רח׳ יסוד־המעלה 39, תל־אביב

געמאָלן פון בען

מ ל כ ה

געווידמעט ס׳יינגסטע אייניקל — מלכהן

דריי, איך און די זין,
זענען מיר אַהיים מיט דער גריסענער קריעה —
איבערגעלאָזט מלכהן צו דער אייביקער שקיעה.

(עפּיטאַף)

שְׁלשָׁה, הַבָּנִים וַאֲנִי,
הַבַּיְתָה חָזַרְנוּ בִּקְרִיעָה מְקֹרָעַת –
אֶת מַלְכָּה עָזַבְנוּ לְנֵצַח־נְצָחִים־הַשְּׁקִיעָה.

(כְּתֹבֶת – מַצֵּבָה)

1. צו מיינע זין / לבני

2. מלכהס באַלאַדע / הבלדה של מלכה

3. אייביקע רו / מנוחת עולם

צו מיינע זין

גערענקסט, איין זאַך —
יעדן פרילינג,
צום יאָרצייט פון פיר־און־צוואַנציקסטן־מאַי
— אויף אונדזער לוח: כ״ב אייר, תשכ״ה, —
זאָלט איר, זין, פון דער מאַמעס יונגער מצבה,
פאַרקערן דעם אַלטן האַרבסט, די נעץ פון שניי
און פאַרגלעטן ס׳לויזע בערגל ליים.

פון די פאַרהאַלטענע ווינטן וועלן מסתמא זיין
פאַרטראָגענע בלעטער צוגעקלעפט צום שטיין.

לְבָנַי

דָּבָר אֶחָד זִכְרוּ:
– בְּכָל אָבִיב,
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּמַאי, לְיוֹם הַזִּכָּרוֹן,
כָּף־בֵּית בְּאִיָּר, תַּשְׁכָ״ה, לְמִנְיָנֵנוּ –
מִמַּצַּבְתָּהּ־שֶׁל־אֵם שֶׁבְּאַבָּהּ עוֹדָהּ,
סְתָו־שְׁבַע־יָמִים שֶׁתְּטַאטְאוּ, לַחוּת שְׁלָגִים
תְּסַלְּקוּ, תַּחֲלִיקוּ טִיט־תֵּל זֶה הָרָךְ.

מִסְּעָרוֹת לִדְמָמָה הֵן קָמוּ, וַדַּאי יִהְיוּ
נִדְפֵּי־עָלִים שֶׁנִּדְבְּקוּ לָאֶבֶן.

ס׳וועלן זיך אַוודאי פֿאַרוואַלגערן שטיקלעך צווייגן
פֿון ווינטערדיקער קעלט, פֿון געפֿרוירענעם שווייגן.

מוז מען טאַקע אָפּהיטן די אויסגעקריצטע אותיות
פֿון איר פֿאַראייביקטן נאָמען אויפֿן בית־הקברות.
איך אַליין האָב דאָרט איינגעפֿרעסט מיין געמיט ;
געלאָזט פֿאַרשריבענע שורות פֿון מיינס אַ ליד.

מ׳קען דאָך די מאַמעניו נישט איבערלאָזן אַליין —
מילא, ביי נאַכט וואַכן איבער איר די שטערן

יִתְגַּלְגְּלוּ וַדַּאי שִׁבְרֵי־בַּדִּים
מִקֹּר חֲרָפִים, מְדוּמְיוֹת קוֹפְאוֹת.

עַל כֵּן חוֹבָה לִשְׁמֹר עַל כְּתָב חָרוּת
לְנֵצַח־שְׁמָהּ בְּבֵית־קְבָרוֹת.
אֲנִי עַצְמִי שִׁקַּעְתִּי מֵרוּחִי שָׁם –
טוּרִים כְּתוּבִים מִשֶּׁל שִׁירַי הוֹתַרְתִּי.

אֵין לְהַשְׁאִיר אֶת אִמָּא׳נְיוּ לְבַדָּהּ, הֲלוֹא –
יְהִי שֶׁבַּלֵּיל – מֵעָלֶיהָ כּוֹכָבִים שׁוֹמְרִים

מיטן גאַנצן אויסשפּרייט פון גאָטס ווערן,
זאָל איר זכות תמיד אויף אונדז הויערן.

זאָלסט וויסן, אַמעריקע, וויסן זאָלט איר, זין,
אין אייער ערד ליגט ס'אייניקל פון רנהלען!

כ'ווייס נישט ווער נאָך ס'איז איינגעדעקט דאָרט,
נאָר אַז דו, מלכה, האָסט פאַרהייליקט יענעם אָרט,
קען איך, בעריש,
נאָר זאָגן: יתגדל ויתקדש...

בְּמְלוֹא הַטְּוָח שֶׁל הִתְהַוּוּת הָאֱלֹהִים –
זְכוּתָהּ עָלֵינוּ עַד־אֵין־קֵץ־תָּגֵן.

שֶׁתֵּדְעִי, אֲמֶרִיקָה וְשֶׁתֵּדְעוּ בָּנִים:
נֶכְדָּתָהּ שֶׁל חַנָּהלֶה בְּאַדְמַתְכֶם נִטְמְנָה!

לֹא אֵדְעָה מִי עוֹד שָׁם מְעֻלָּפָה –
אַךְ כִּי אַתְּ, מַלְכָּה, קִדַּשְׁתְּ אוֹתוֹ מָקוֹם,
אֲנִי, בְּרִישׁ, לֵאמֹר אוּכַל:
יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ...

עברית: צְבִי שְׁטוֹק

אייביקע רו

איצט גלייב איך שוין אַז מען שטאַרבט;
אַז מ׳דרייט זיך אין קראַמף ווי אַ שלאַנג
און מען זינקט אין בעט ווי אין ליים.

איצט ווייס איך פאַר וואָס
מ׳האָט געווייכט פון מיר ווי פון טויט;
אָפּגעפּרעמדט זיך ווי פון אַן אָפּגאָט;
אויסגעמיטן דעם טרויער פון שטוב.

און איך ביי זיך? —

מְנוּחַת עוֹלָם

מֵעַתָּה אַאֲמִין כִּי מֵתִים;
כִּי מִתְכַּוְּצִים תּוֹךְ עֲוִית כְּנָחָשׁ
וְנִשְׁקָעִים בַּמִּטָּה כְּבַטִּיט.

עַכְשָׁו כְּבָר אֵדָעָה עַל־מַה־זֶּה
סָרוּ מִמֶּנִּי כְּמִמָּוֶת,
הִתְנַכְּרוּ כְּלֶאֱלִיל,
פָּסְחוּ עַל יְגוֹן הַבַּיִת.

וַאֲנִי בְקִרְבִּי? –

כ'האָב נישט געוואָלט זייער טרייסט, זייערע רייד.
כ'האָב יאָ געוואָלט — ס'איז נישט געווען ווער, —
מען זאָל איינרייסן קברים;
זיך וואַרפן פאַרן ארון־קודש;
אויפרייסן דאָס האַרץ פון די הימלען!

נישט די טרערן פון די פאַרוויינטע שלייערן —
נישט דער שוואַרצער וואָגן אויפן לאַנגן וועג —
וועלן מיר נאָכגיין אין די באַשערטע טעג,
נאָר די פרישע, טיפע איילן פון געלן גרוב;

נֶחָמָתָם, דִּבְרֵיהֶם לֹא חָפַצְתִּי,
וּמַה שֶּׁרָצִיתִי – הָיֹה־לֹא־הָיָה מִי –
קְבָרִים לְקָרֵעַ,
אֶל נֹכַח אֲרוֹן־קֹדֶשׁ לְצַנֵּחַ
וְלִבַב רקִיעִים לְפַלֵּחַ.

לֹא דְמָעוֹת שֶׁל צְעִיפֵי־הַבָּכוּת,
אַף לֹא הַמִּטָּה הַשְּׁחוֹרָה לְאֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ,
אַחֲרֵי יְהַלֵּכוּן בְּיָמִים נוֹעֲדוּ לִי –
אֶלָּא אַמּוֹת עֲמֻקּוֹת־מְפֻלָּמוֹת שֶׁלַּבּוֹר הַכָּתֹם

דער קלאַנג פון די ערשטע שיטערע שטיינער,
וואָס האָבן ווי פון זיך אַראָפּגעשאָטן
אויפן פראָסט־געהובלטן קאַסטן.

דריי, איך און די זין,
זענען מיר אַהיים מיט דער געריסענער קריעה —

איבערגעלאָזט מלכהן צו דער אייביקער שקיעה.

הִדְהוּד רְגָבִים־רִאשׁוֹנִים וּדְלִילִים,
שֶׁנִּדַּרְדְּרוּ כִּמְעַצְּמָם
עַל אָרוֹן מְהֻקְצָע וּפָשׁוּט.

שְׁלֹשָׁה, הַבָּנִים וַאֲנִי,
הַבַּיְתָה חָזַרְנוּ בִּקְרִיעָה מְקֹרַעַת –

אֶת מַלְכָּה עֲזַבְנוּ לְנֵצַח־נִצְחֵי־הַשְּׁקִיעָה.

מלכהס באַלאַדע

א. ווי לאַנג כ'האָב ס'ליד אין דער האַנט,
וועל איך דיך נישט אַרויסלאָזן פון לעבן, פון דער שטוב.
וועסט נישט זיין פון די, וואָס ליגן פאראייביקט אין גרוב.
וועסט שטענדיק אַרומגיין אין ווינט פון גאַסן, פון שטעט —
ביסט קיין מאָל נישט אַראָפּ אויף אַ זינקענדיק ברעט.

כ'וועל פון ס'ניי אויפשטעלן דעם פרילינג פון פאָלקס־גאָרטן,
ווען האָסט דיך געוויטלט פאַרן ערשטן בעז פון אַ יינגל ;
איבערגעלאָזט דעם טאַטנס חסידישן טיש פון שבת־בייטאָג ;
גערעדט פון די געלייענטע מעשיות אין דייטשע ביכלעך.

הַבַּלָּדָה לַמַּלְכָּה

א. כָּל עוֹד הַשִּׁיר לִי בַּיָּד –
לֹא אֶתֵּן לָךְ לָצֵאת מִן הַבַּיִת, מִן הַחַיִּים.
לֹא תִהְיִי בֵּין הָהֵם הַשּׁוֹכְבִים בַּתָּמִיד שֶׁל הַבּוֹר.
כִּי לָעַד תִּתְהַלְּכִי בְּרוּחַ־עָרִים וְחוּצוֹת –
וּבִצְלִילָהּ עֲלֵי־קֶרֶשׁ מֵעוֹלָם לֹא הוּרַדְתְּ.

אֲקוֹמֵם מֵחָדָשׁ אֲבִיבוֹ שֶׁל הַגַּן הָעֲמָמִי,
לְעֵת אֲדַמְדַּמְתְּ מוּל לִילָךְ רִאשׁוֹנִי שֶׁל בָּחוּר;
שֻׁלְחַן־חֲסִידִים שֶׁל אָבִיךְ עֲזַבְתְּ בְּצָהֳרֵי־הַשַּׁבָּת
וְסַחַתְּ עַל סִפּוּר־מַעֲשִׂיָּה בְּסִפְרוֹן־אַשְׁכְּנַז.

האָסט, ווי איך, געחלומט פון גרויסע שטעט, ווייטע לענדער,
נאָר דו — דו ביסט שוין אין ווין געווען, פּראַג געזען.
האָסט דיך געקליידט כמעט נאָך די פאַסאָנען פון פּאַריז;
פּאַרקוקט אויף די, וואָס זענען „טריפענע" ציוניסטן געווען.
די סאַנדזער קלויז וואָלסטו אַוועקגעגעבן פאַר זייער חלום.
האָסט בדאי כאַסקלען, סרולקען קיין טשענסטאָכאָוו געשיקט
אויף דער ערד דאָרט זיך לערנען חלוצים ווערן;
די פּוילישע היים פאַרוואָרפן, ביי טאַטע־מאַמע זיך שווערן,
אַז זיי וועלן פון „פּאַלעסטינע" מער זיך נישט אומקערן.

כָּמוֹנִי חָלַמְתְּ עַל עָרִים גְּדוֹלוֹת, אֲרָצוֹת רְחוֹקוֹת,
אַךְ אַתְּ, אַתְּ הָיִית כְּבָר בְּוִינָה, בִּפְרָג אַתְּ הָיִית
וְכִמְעַט שֶׁהִתְלַבַּשְׁתְּ לְפִי הָאָפְנוֹת דְּפָּרִיז.
לְכִסַּנְתְּ מַבָּטַיִךְ לְהָהֵם־צִיּוֹנִים בְּחֶזְקַת "פְּסוּלִים"
שֶׁאֲפִלּוּ הַקְּלוֹיְז דְּשֶׁל סַנְדְּז מוּסֶרֶת הָיִית תְּמוּרַת חֲלוֹמָם.
אֶת יְחֶזְקֵאל, אֶת יִשְׂרָאֵל אָחִיךְ שָׁלַחַתְּ לְצֶ'נְסְטוֹכוֹב,
עַל קַרְקְעוֹתֶיהָ לִלְמֹד כֵּיצַד נִהְיִים חֲלוּצִים.
מֵאֲחוֹרַיִךְ הִשְׁלַכְתְּ אֶת בֵּית־אַבָּא וּבְאִמָּא־וְאַבָּא נִשְׁבַּעַתְּ
שֶׁשּׁוּב לֹא יָשׁוּבוּ הֵם עוֹד מִפָּלֶשְׂתִּינָא...

ב. נאָר דאָס איז נאָך נישט דער פרילינג פון פאָלקס־גאָרטן —
ס׳האָט זיך אָנגעהויבן פון די שפּאַצירס, פון די בלוטן;
פון ביידנס שווייגנדיקע פרומקייט, פון שרעק פאַרן טאַטן.
אין שפּיגל פון וויסליק האָסטו געזען זייערע כאַלאַטן;
זייערע שבתים, די שלש־רגליםס — תמיד געדינט געטריי,
אוליצאַ פּאַינסקאַ האָט געראַשט אין קלינגענדיקן מאַי.

האָסט געבליט ווי די טבע פון קליינע, שעמעוודיקע מיידלעך,
וואָס פאַרגייען ווי שאָטנס צווישן הויכע ווייצן מיט יינגלעך —
נאָר דו ביסט געגאַנגען ביז די זון איז אַראָפּ אין טייך

ב. אַךְ אֵין זֶה עֲדַיִן הָאָבִיב שֶׁל הַגַּן הָעֲמָמִי –
מִתּוֹךְ טִיּוּלִים זֶה הִתְחִיל, מִתּוֹךְ הַדָּמִים:
מִצְּנִיעוּת דְּמוּמָה שֶׁלִּשְׁנֵינוּ, מִפַּחַד מִפְּנֵי־אָב.
תּוֹךְ רְאִי שֶׁל הַוִּיסְלִיק רָאִית הַחַלָּטִין שֶׁלָּהֶם,
אֶת שַׁבְּתוֹתֵיהֶם, שְׁלֹשׁ־הָרְגָלִים – לָהֶן אַתְּ עָבַדְתְּ בֶּאֱמוּנָה.
אוּלִיצָא פַּנְסְקָא הַמְּתָה תּוֹךְ סִיוָן מִצְטַלְצֵל.

פָּרַחַתְּ כְּדַרְכָּן שֶׁל נְעָרוֹת צְעִירוֹת, בַּיְשָׁנִיּוֹת
שֶׁנָּגוֹזוּ כַּצֵּל בֵּין גַּבְהוּת־דְּגָנִים עִם נְעָרִים –
אַךְ אַתְּ הִתְהַלַּכְתְּ עַד הַשֶּׁמֶשׁ יָרְדָה לַנָּהָר

און אויסגעשלאָגן דאָס גאָלד פון שטראַלנדיקן וואַסער,
ווייל די פלאַמען פון דער ברייטער, וואַקסענער הבדלה,
האָבן געלויערט איבער אַלע פרומע גאַליציאַנער טעכטער
און איבער דיר אויך — האָסט געמוזט זען דעם רויך;
דעם לאַנגן טאַטן, וואָס האָט זיך געשפּיגלט אין דיין ווייַן,
וואָס ער האָט אין אַ ברכה איבערן פאַרשאַרטן טיש צעגאָסן;
די לעצטע פּייערלעך אין הייסן בין־קודש לחול געלאָשן.

ס'איז געווען קאַשטאַנעס — פּעטע, גרינע בלעטער.
אַלע שבייסצונאַכט האָט זיך באַוויזן אַ שפּאָגל נייער פעטער

וְהִקְצִיפָה אֶת פַּז־מֵימָיו־הַקּוֹרְנִים,
כִּי שַׁלְהֲבוֹת הַבְדָּלָה רְחָבָה שֶׁל שַׁעֲוָה
אָרְבוּ מֵעַל לְכָל בְּנוֹת־גָּלִיצְיָה הַצְּנוּעוֹת
וְגַם מֵעָלַיִךְ... חַיֶּבֶת הָיִית לַחֲזוֹת מִבַּעַד לֶעָשָׁן
אֶת אַבָּא־אֲרִיכָא לְעֵת הִשְׁתַּקֵּף תּוֹךְ הַיַּיִן
וּשְׁפָכוֹ בִּבְרָכָה מֵעַל לַשֻּׁלְחָן הַמְּפֻנֶּה
עַד כִּבָּה לְהַבְהֲבִים אַחֲרוֹנִים בַּחֲמִימוּת שֶׁבֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל.

דְּשֵׁנִים אָז הָיוּ עַרְמוֹנִים, יְרֻקִּים – הֶעָלִים.
בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּתוֹת נִרְאוּ מִקָּרוֹב דּוֹדִים חֲדָשִׁים

ערגעץ פון דער פרעמדער וועלט, ווי למשל שלמה פון ווין,
וואָס האָט געקויפט אין ריישע, די סחורה געשיקט קיין ברין —
און אָנגעצונדן אין דיר דעם לוסט צו באַנען, צו שטעט.
ביסט דעמאָלט נאָך אין יונגן ווינט געווען און גערעדט
פון פרינצן, פון שלעסער — ערשט פרילינגס שפעטער,
האָסטו ברייט געהאַנדלט פאַר דעם גאַנצן הויזגעזינד;
פאָמעראַנצן, געלע לבנות געדזשיוויגעט ווי אַ קינד.

ג. ס'האָט זיך געשטעלט דער האַרבסט, דער פוילישער אָסיען
מיט די טונקלע טעג פון יידישן אומעט, יידישע יאַרידים.

שֶׁלְּעוֹלָם רְחַקְתָק דְּאֵי־אָן וּכְגוֹן שְׁלֹמֹה אִישׁ וִינָה
שֶׁסָּחַר בְּרֵישָׁא, פְּרַקְמַטְיָא שָׁלַח הוּא לְבְּרִין
וְהִצִּית בְּקִרְבֵּךְ עֲלִיצוּת לֶעָרִים וּלְרַכֶּבֶת.
עָמַדְתְּ עֲדַיִן בְּאוֹשַׁת־נְעוּרִים וְשׁוֹחַחַתְּ
עַל נְסִיכִים, עַל טִירוֹת... וְרַק כַּעֲבוֹר אֲבִיבִים
רָכַלְתְּ לְרְוָחָה בִּשְׁבִיל כָּל בְּנֵי־הַבַּיִת
וְתַפּוּזִים – כִּירֵחִים צְהַבְהֲבִים – כִּתַּפְתְּ כְּמוֹ יֶלֶד.

ג. וְהִנֵּה בָּא גַם סְתָו, סְתָו דְּפּוֹלָנִיָּה
בְּיָמִים עֲכוּרִים שֶׁל תּוּגָה יְהוּדִית, יְמֵי־שׁוּק יְהוּדָאִין,

ס׳איז שוין געווען נאָך די ראָסיגע פלוימען, נאָכן סכך.
פייגל פליען אין לענדער אַוועק; שוואַכע בלייבן אויפן דאַך —
שפּעטער, ווען ס׳איז אַראָפּ דער דינער שטעכיקער שניי,
דעמאָלט ביסטו קיין ביאַלע־בילע געפאָרן היך־און־צוריק;
פיש געבראַכט, זיי אין קאַסטן שווימען געלאָזט ביז פרייטיק
נישט פאַר זיך — פאַר אָשר זילבער, פאַר דער גאַנצער שטאָט.
אין די באַליעס זענען געשפרינגען שלייען, העכט און קאַרפּ.
האָסט אויף זיך נאָך קיין גאַנצע אַכצן זומערס נישט געהאַט
און שוין ביסטו אַריין אין אַלטן ווינטער, אין באַראַנאָווע שאַלן;
איבער פייער־טעפּ אויפגעטייעט די צוגעכאַפּטע, שליימיקע הענט —

הָיָה זֶה לְאַחַר שְׁזִיפִים מְטֻלָּלִים, לְאַחַר סְכַךְ־סֻכּוֹת.
צִפֳּרִים הִתְעוֹפְפוּ לַאֲרָצוֹת, חֲלָשׁוֹת נוֹתְרוּ עַל הַגָּג –
וְאַחַר־כָּךְ, אַחַר־כָּךְ, לְעֵת שַׁלְגִּיגִים הִדְקִיקוּ, דּוּקְרָנִיִּים,
נָסַעְתְּ חָזוֹר וְנָסֹעַ לְבֵּילָה־בִּילִיץ;
דָּגִים אַתְּ הֵבֵאת, לִשְׂחוֹת בַּתֵּבָה לָהֶם נָתַתְּ עַד יוֹם הַשִּׁשִּׁי;
וְלֹא לְמַעֲנֵךְ – בִּשְׁבִיל אָשֵׁר זְלֶבֶּר, לְמַעַן עִיר שְׁלֵמָה.
בִּגְגִיּוֹת קִפְּצְצוּ שְׁבוּטִים, קַרְפִּיוֹן וּזְאֵב־יָם.
עֲדַיִן לֹא נָשָׂאת אָז עָלַיִךְ חַ״י אֲבִיבִים שְׁלֵמִים
וְהִכָּנֵס כְּבָר נִכְנַסְתְּ לְתוֹךְ חֳרָפִים יְשִׁישִׁים, סוּדָרִים מְצֻמָּרִים;
יָדַיִךְ, קְרוּשׁוֹת־רִירִיּוֹת, הִתְמַסְמְסוּ מֵעַל לְסִיר־אֵשׁ –

ביסט געווען שטאַרקער ווי דער פּראָסט, וואָס האָט געברענט.

איך זע דיך, מלכה, אין יענע געסטאָיעטע, פּאַרקילטע וואַסערן;
אין די איבערגעוואַקסענע, באַרכעטנע קליידער פון דיין מאַמע,
אַזאַ אויסגעווייקטע, אויסגעקוואַרטע פון שטענדיקן פיש־פּלאַץ.
דער טאַטע — מיין מילדער פעטער משה — פליט אין ווינט;
שרייט נעבעך אויס דאָס הארץ, די באָרד נאָך אַ קונה.
מען דאַרף דאָך אַן עוף, אַ נדן פאַר אַן עלטערע שוועסטער?
די גאַנצע שטוב גרויסע ברידער זיצן אויף דיין יונגן עול,
ביז אַ סיינט־לואיסער פעטער האָט דיך אַהער געבראַכט.

חֲזָקָה אַתְּ הָיִית גַּם מִכְּפוֹר שֶׁצָּרַב.

מַלְכָּה, אֶרְאֵךְ עוֹד הַפַּעַם בְּאוֹתָהּ קְרִירָה שֶׁל מַיִם קְפוּאִים
בְּשִׂמְלַת הַקְּטַנָּה וְרַחֲבוֹת הַמִּדּוֹת שֶׁל אִמֵּךְ.
מְצֻמֶּקֶת וּמְפֻלֶּמֶת מִתְמִידוּת בְּשׁוּק הַדָּגִים.
אָבִיךְ, הוּא דוֹדִי הָאָדִיב ר׳ מֹשֶׁה, כְּפוֹרֵחַ בָּאֲוִיר,
מְצַעֵק – אוֹי וַאֲבוֹי – אֶת לִבּוֹ, אֶת זְקָנוֹ, אַחַר לָקוֹחוֹת –
יֵשׁ צֹרֶךְ בְּעוֹף, בִּנְדָנְיָה לְאָחוֹת בְּכִירָה...
רוֹבְצִים עַל עָלֶיךָ הָרַךְ אַחֶיךָ שֶׁגָּדְלוּ, הַבַּיִת כֻּלּוֹ –
עַד אַחַד־הַדּוֹדִים מִסֶּנְט־לוּאִיס הֵנָּה הֱבִיאֵךְ.

ד. אַ ווייטער ים איז נישט אַ באַן קיין גאָרליץ, יאַסלע, פּזשעמיש.
אַזאַ ים פרעסט טרערן פון היימישע, פארבענקטע מיידלעך.
צו וועמען פאָרסטו און וועמעס ביסטו אין אַזאַ ווילדן וועג?
די שיף טראָגט זיך, וואַסערן דרייען זיך, מישן זיך אין קאָפּ
און ס'ווערט ווייט דיין ערד, וואָס האָסט תמיד געשאָלטן;
גאַליציעס הימלען פון טאַטנס הויזגעזינד פאַרגייען אויך.
נעכטן, אייער־נעכטן האָט אַ שטאָט מיט פעטערס, מומעס
דיך צום שיף, ווי אויף אייביק, קיין אַמעריקע באַגלייט —
דער צוג האָט זיך גערירט, דיך איבער גרענעצן געפירט.
די באָבע חנהלע, ווי איר טבע, האָט דיר געגעבן איר שפרוך;

ד. יָם רָחוֹק אֵינֶנּוּ רַכֶּבֶת לְגוֹרְלִיץ, לְיַסְלֶה אוֹ פְּשֶׁמִישׁ.
יָם כָּזֶה מְמַצֶּה דְּמָעוֹת שֶׁל רִיבּוֹת נִכְמָהוֹת וּקְרוֹבוֹת
– לְמִי זֶה תִּסְּעִי וּבַת־מִי אַתְּ בְּדֶרֶךְ פִּרְאִית כֹּה?
נְשֵׂאת הַסְּפִינָה... מְעַרְבֹּלֶת הַמַּיִם מִסְתַּחְרֶרֶת בָּרֹאשׁ
וּרְחוֹקָה־רְחוֹקָה נִהְיֵית אַדְמָתֵךְ שֶׁתָּמִיד קִלַּלְתָּהּ.
נֶעֱלָמִים גַּם שְׁמֵי־גָּלִיצְיָה שֶׁמֵּעַל לְבֵית אַבָּא.
רַק תְּמוֹל, רַק שִׁלְשׁוֹם, עִיר מְלֵאָה שֶׁל דוֹדִים וְדוֹדוֹת
לִוּוּךְ לַסְּפִינָה, לַאֲמֵרִיקָה, כִּלְעוֹלְמֵי־עוֹלָמִים –
וְזֶה רַכֶּבֶת... הוֹבִילָתֶךְ אֶל מֵעֵבֶר לַגְּבוּל.
חֲנָהלֶה הַסַּבְתָּא, כְּדַרְכָּהּ, הֶעֱנִיקָה לְחֲשׁוּשׁ לָךְ:

אַ פֿאַרזיגלט קוויטל מיט גרויסע אותיות צום פּעטער ברוך,
זי האָט געמיינט, אַז דו פֿאָרסט פֿון גלות קיין ארץ־ישׂראל.

ה. דאָ, ביים ריווערסאַיד, זענען דעמאָלט אויך געפֿאַלן די בלעטער,
נאָר זיי זענען נישט געווען פֿון די גרוי־באַיאָרנטע האַרבסטן,
ווען האָסט דיך אין ניו־יאָרק באַוויזן מיט די שטעטלדיקע פֿאַרבן
און געפֿונען אַ שפּור פֿון דיין יחוס אין מיין טאַטע־מאַמעס שטוב;
כמעט דעם זעלבן, וואָס האָסט אין גאָרליץ, ריישע איבערגעלאָזט.
האָסט געהערט די זעלבע רייד, געזען די זעלבע לייכטער אויפֿן טיש,
דאָ אָבער זענען זיי נישט געווען פֿון זילבער, נאָר פֿון גראָבן מעש;

פֶּתֶק חָתוּם בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָרוּךְ הַדּוֹד –
חֲשׁוּבָה הִיא כִּי מִן הַגָּלוּת עוֹלָה אַתְּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

ה. גַּם כָּאן, בְּרִיבֶרְסַיְד, נָשְׁרוּ אָז עָלִים,
אַךְ הֵם לֹא הָיוּ מִסְתָּוִים שִׁבְעִי שָׁנִים אֲפֹרוֹת
עֵת נִגְלֵית בְּנְיוּ־יוֹרְק בְּגוֹנֵי הָעֲיָרָה
וּבְבֵית־אֲבוֹתַי שָׂרִיד אַתְּ מָצָאת לְיַחַשׁ
הַדּוֹמֶה לְהַהוּא שֶׁהוֹתַרְתְּ בְּגוֹרְלִיץ, בְּרֵישָׁא.
לְאוֹתָן הַמִּלִּים הֶאֱזַנְתְּ. אוֹתָם פָּמוֹטוֹת רָאִית עַל שֻׁלְחָן,
אַךְ פֹּה, לֹא מִכֶּסֶף הָיוּ, כִּי אִם מִפְּלִיז גַּס;

עפּעס יאָ, עפּעס נישט ענלעך צום שבת פון דער ווייטער היים —
ס׳איז אַן אַנדער הימל, אַנדערע לבנות אויף דער זייט ים.

ברייט שווימט דער האָדסאָן, ברייט דער פאַרנאַכט אין האַרבסט.
יונגען־מיידן גייען דאָ ווי אין פאַרלוירענעם חלום ביינאַכט.
זעסט מאַטראָזן ווי הייסע מעשיות פון האַפּנס, פון לענדער.
ס׳איז נישט ווי אין פּאַלקס־גאָרטן, ווי ביים טייך ווּיסליק,
צי אפילו ווי ביים באַנהויף ביי דער לאַנגער גלאַגאָווער בריק.
אַזעלכע ווי דו, קומען אַהער אין דער טונקלונג בענקען צוריק;
שעלטן די שיף וואָס האָט דיך געבראַכט אויף שטענדיק.

וְהָיָה־וְלֹא־הָיָה מִן הַדּוֹמֶה לַשַּׁבָּת שֶׁבַּ״הֵיים״ הָרְחוֹקָה –
אֲחֵרִים הַשָּׁמַיִם וַאֲחֵרִים הַיְּרֵחִים מֵעֵבֶר מִזֶּה שֶׁל הַיָּם.

הַהוּדְסוֹן שׁוֹחֶה לִרְוָחָה וּרְווּחִים הָעֲרָבִים בַּסְּתָו.
צְעִירִים וְרִיבוֹת מִתְהַלְּכִים כִּבְחָלוֹם אָבוּד תּוֹךְ הַלֵּיל.
תֶּחֱזֶה מַלָּחִים בְּחַרְבּוֹנֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל נְמַלִּים וּמְדִינוֹת.
אֵין זֶה כְּבַגַּן הָעֲמָמִי עַל נְהַר וְסְלִיק,
אַף לֹא כִּבְתַחֲנַת הָרַכֶּבֶת לְאֹרֶךְ הַגֶּשֶׁר הַגְּלוֹגוֹבִּי.
כְּשֶׁכְּמוֹתֵךְ בָּאוֹת הֵנָּה וְחוֹזְרוֹת – דֶּרֶךְ כְּהִיּוֹת – לַכְּמִיהוֹת:
לְקַלֵּל אֶת הַיּוֹם, הַסְּפִינָה שֶׁהֱבִיאָתֶךְ לְתָמִיד, לְתָמִיד...

וועסט, ווי אַ "גרינער", פאַרקלעפן טרערן אין די בריוו ;
אויפן געלעגער זיין וואַך ערגעץ אין אַ פרעמדער שטוב ;
צוגעוווינען צום שווערן האַרץ פון די פינצטערע נעכט —
ס'וועט דיך קיינער נישט הערן, נישט ער אַפילו, דיין יינגל,
וואָס האָט באַנאַנד אויפגעשטעלט ס'געצעלט הי אין לאַנד.

ו. צוויי,
זענען מיר פרישע, אָפגעזוכטע אין וואָר אַוועק צום שניי
פון די אויפגעשיינטע טייכן אַזש קיין שיפסהעד־בעי —
אַחוץ וואָס מיר האָבן זיך אויפן היימישן גאָט פאַרלאָזט,

כְּכָל "יְרֻקָּה" תַּדְבִּיקִי בְּדֶמַע אִגֶּרֶת
וְעַל מִשְׁכָּבֵךְ עֵרָה אַתְּ אֵי־אָן בְּבֵיתָם שֶׁל זָרִים.
תִּתְרַגְּלִי לְאֹפֶל־מוּחֵץ שֶׁל לְבַב הַלֵּילוֹת –
אִישׁ לֹא יִשְׁמָעֵךְ, אַף לֹא הוּא, הוּא – הַנַּעַר,
שֶׁיָּחַד אִתָּךְ כָּאן אֹהֶל נָטָה.

ו. שְׁנֵינוּ,
רַעֲנַנִּים, זֶה לָזֶה שׁוּב נִקְרֵינוּ בַּמְּצִיאוּת וְהִפְלַגְנוּ לַשֶּׁלֶג
שֶׁל נְהָרוֹת מֻקְרָנִים, אֵי־אָן, בְּשִׁפְסְהֶד־בֵּי –
וּמִלְּבַד מִבְטָחֵנוּ בֵּאלֹהֵי הָאָבוֹת

זענען מיר געווען כמעט אויף אייגענעם שטילן באַראָט.
דאָ האָט זיך אָנגעהויבן — דער שבט און דער פּראָסט.
פון דאַך געגליטשט האָט ס'אַייז, דער בעי האָט געלאָזט ;
געריישט אין שוים פון זילבער, געלויכטן ווי שוועבל,
בלויז איך בין געווען אין ערשטן לוסט פון "ברוכוואַרג".
כ'בין אַלע נאַכט אַראָפּ צום פייער פון פישערדיקן מאַרק ;
געלאָזט אויף זיך בלאָזן די קעלטן, דעם צוויקנדיקן ווינט ;
אויסגעטראָגן דעם יונגן טרויער פון אונדזער שלאַף קינד.

דיך האָב איך געלאָזט אין ריח פון מאַשטשן, מעדיצינען —

כִּמְעַט וְהָלַכְנוּ בַּעֲצָתֵנוּ הַנִּסְתֶּרֶת בִּלְבָד.
הָיָה אָז בִּשְׁלְהֵי־שְׁבָט וְהַכְּפוֹר.
קֶרַח נָשַׁר מֵעַל גַּג, הִפְשִׁיר אָז הַבֵּי
הָמָה בְּכַסְפֵּי הַקֶּצֶף, הֵאִיר כְּגָפְרִית –
אֲנִי אָז הָיִיתִי בַּעֲלִיזוּת רִאשׁוֹנִית דִּ״מְכִתּוֹת״.
לַיְלָה־לֵיל יָרַדְתִּי לַמְּדוּרָה שֶׁל שׁוּקֵי־דַיָּגִים;
נָתַתִּי לַקֹּר לְהַשִּׁיב בִּי רוּחוֹ הַמַּצְלִיף,
אָחוּז בְּצִירֵי הָעַצְבוּת הָרַכָּה עַל בְּנֵנוּ הַחוֹלֶה.

אוֹתָךְ אָז הִשְׁאַרְתִּי בְּנִיחוֹחַ מְשָׁחוֹת וּתְרוּפוֹת –

איך בין אַרומגעגאַנגען אין טריבן ליכט פון סאַלונען;
חנהלעס זכות געזוכט פאַר משהלעס שטראַלנדיק וויגל —
וואַסערן האָבן זיך געהויבן, געשפריצט גראָבן האָגל.

דעמאָלט, מלכה, ביסטו געווען די טרויעריקסטע מאַמע.
ס'איז דיר, צום ווי־פילטן מאָל, נישט געווען באַשערט
דאָס ליכט פון דער זון, דאָס ליכט פון דער ערד.
מיט אַ געהויבענעם קאָפּ האָסטו געטראָגן די נויט;
מיט אַ זיכער געזיכט מענטשן אין די אויגן געקוקט.
אין שטוב האָבן ווינטן געצויגן, צוגעכאַפּט די שויבן

יָצָאתִי לְאוֹרוֹ הֶעָכוּר שֶׁל מַרְזֵחַ,
אֶת זְכוּתָהּ שֶׁל חֲנָהֶלֶה חִפַּשְׂתִּי לְעַרְשׂוֹ הַקּוֹרֵן שֶׁל מִשְׁהֶלֶה –
מַיִם נֶעֶרְמוּ כְנֶגְדִּי וַיַּז בִּי גַּסּוּת – הַבָּרָד.

מַלְכָּה, הָיִית אָז הָעֲצוּבָה בָּאִמָּהוֹת.
לֹא נִתְמַזֵּל לָךְ, זֶה כַּמָּה וְכַמָּה,
אוֹר־שֶׁמֶשׁ, זִיו־עוֹלָם.
נָשָׂאת בְּרֹאשׁ מוּרָם אֶת הַסֵּבֶל
וּבְפָנִים בּוֹטְחוֹת הִבַּטְתְּ בְּעֵינֵי אֲנָשִׁים.
בַּחֶדֶר נָשְׁבוּ רוּחוֹת, טָרְפוּ כָּל־שִׁמְשָׁה

מיט בלוינע וועלדער, פארשנייעטע ביימער און צווייגן —
הירשן מיט שפיציקן שניי האָבן געדיכט געקלעטערט
איבערן ווייסן ווינטער פון די געפרוירענע פענצטער
צוגעפאַסט אַקוראַט
צו יענער שיפּסהעד־בעיער נאַכט.

ז. דאָ,
שטעל איך אויף דאָס ווינטיקע געמיט פון דיר;
פון דיינע וואָכן, יאָכן, פון דיין היימישן טרויער;
פון יענעם פעברואַר אין אַלטן שיפּסהעד־בעי,

עַל תְּכוֹל הַיְעָרוֹת שֶׁבְּקִרְבָּהּ, עִם עֵצִים וּבַדִּים מֻשְׁלָגִים.
צְבָאִים בְּחַדּוּדֵי־שֶׁלֶג טִפְּסוּ צְפוּפִים
מֵעַל לְחֹרֶף־מַלְבִּין בִּכְפוֹר הַשִּׁמְשָׁה,
כַּנָּאֶה וְיָאֶה
לְאוֹתָם הַלֵּילוֹת שֶׁל שְׁפְּסְהֶד־בֵּי.

ז. וְעַתָּה,
מֵחָדָשׁ אֲחַיֶּה דִּכְדּוּכֵךְ הַמְּסֹעָר,
שָׁבוּעוֹת שֶׁל תְּלָאוֹת עַצְבוּתֵךְ הַבֵּיתִית,
שֶׁל אוֹתוֹ פֶבְּרוּאַר בִּשְׁפְּסְהֶד־בֵּי הַיְשָׁנָה,

ווען משהלע איז פֿאַרטאָג אַוועק אין הויכן שניי
ווערן אַ זעלנער אין דער פרעמד, אין דער פראָסט
און דיך ווי שווייגנדיק גלאָזביים שויב געלאָזט.
פייגל זענען בריענדיק פון דער לופט געפֿאַלן,
ווען ר'האָט גיך די טיר הינטער זיך פֿאַרהאַקט;
אַרויס מיט אַ פֿאַרריסענעם קאָפּ, מיט אַ רוקזאַק —
ס'האַרץ דיינס איז אים נאָך פון הינטערן ריגל,
פֿאַרשוווּנדן פון פענצטער איז אַ וואַרעם יינגל.

כ'האָב דאָס ערגעץ שוין אין די ביכער פֿאַרשריבן.

עֵת מִשֶּׁהָלֶה יָצָא, טֶרֶם־בֹּקֶר, בֵּין שֶׁלֶג־נֶעֱרָם,
לִהְיוֹת אִישׁ צָבָא בַּנֵּכָר, בַּכְּפוֹר,
וְאוֹתָךְ הוּא הִשְׁאִיר כִּזְכוּכִית דוֹמְמָה בַּשִּׁמְשָׁה.
נִצְרָבוֹת צָנְחוּ צִפֳּרִים מֵאֲוִיר,
עֵת טָרַק מֵאֲחוֹרָיו – וּבְחָפְזָה – אֶת הַדֶּלֶת.
עִם שַׂק־גַּב הוּא יָצָא כְּשֶׁרֹאשׁוֹ מֻפְשָׁל
וְנַפְשֵׁךְ אַחֲרָיו יָצְאָה מִתַּחַת לַאֲחוֹרֵי הַבְּרִיחַ –
עֵת נֶעֱלַם בַּשִּׁמְשָׁה נַעַר חָמִים.

אֵי־שָׁם, בַּכְּתוּבִים, הֵבֵאתִי זֶה כְּבָר!

נאָר איצט, איז מיר פון דעם אַלעם גאָרנישט געבליבן
אַחוץ דיין היימלעך קול אין דער לײדיקער שטוב.
כ׳קען אַלץ נישט גלייבן, אַז ליגסט אין גרוב,
דערפאַר שרייב איך איצט דיין לעבעדיקע באַלאַדע
פאַר דיינע זין, די אייניקלעך בלאָנדע־ברונעטע.
טויבעלע פרעגט : ווו איז ״גרענד מאַ״ ?
און איך זע אויס ווי אַ נאַרישער זיידע —
זיי זענען געווינט, מלכה, צו זען אונדז ביידע,

ח. כ׳האָב דיר אַלעמאָל געזאָגט :

אַךְ עַתָּה, מִכָּל זֶה לֹא נִשְׁאַר לִי דָּבָר
מִלְּבַד זֶה־קוֹלֵךְ הַבֵּיתִי שֶׁבְּבַיִת הָרֵיק.
הַאֲמֵן־לֹא־אוּכַל כִּי אָמְנָם אַתְּ שׁוֹכֶבֶת בַּבּוֹר,
עַל כֵּן לִי אֶחְרֹתָה בַּלָּדָה שֶׁלָּךְ הַחַיָּה
לַבָּנִים, לַנְּכָדִים הַחוּמִים־צְהֻבִּים.
טוֹיְבֶּלֶה שׁוֹאֶלֶת: אַיֵּה הַ״גְּרֶנְדְ מַ?״
וַאֲנִי אֵרָאֶה לָהּ כְּסַבָּא אֱוִיל וְגַם כְּסִיל –
רְגִילִים הֵם, מַלְכָּה, לִרְאוֹתֵנוּ בְּצַוְתָּא.

ח. לֹא פַּעַם לָךְ סַחְתִּי:

כ׳וויל צוריק יענע יונגע, ביטערע יאָר —
דאָס פעסטע ווייב, די ווייטע, אומהיימלעכע שטילע וואָר ;
די פראָסטע ערד־עפל, די גראָבע לעדערנע קורטקע ;
אַהיימקומען מיטן ווינט, מיטן רעגן, מיטן ליד ;
אַכטונג געבן אויף משהלע, אויף אַברהמלע אין גאַס,
אונדזער שענסטער חלום פון עוועניו ״עקס״ !
כ׳האָב נאָך נישט געוווּסט פון אַ ראָבערט פראָסט,
ס׳איז נאָך געקומען דער זיידע, די באָבע צו גאַסט.
מ׳האָט געלייענט בריוו פון די פעטערס פון ריישע —
די ברייטע פייגל זענען געפלויגן איבערן בעי

– מִי יִתְּנֵנִי בְּאוֹתָן הַשָּׁנִים הַצְּעִירוֹת־מְרִירוֹת,
רַעְיָה חֲסֻנָּה, מְצִיאוּת דְּמוּמָה, לֹא בֵּיתִית וּרְחוֹקָה;
תַּפּוּחֵי־אֲדָמָה כִּפְשׁוּטָם, מְעִיל־עוֹר עָבֶה,
שׁוּבִי אֶל הַבַּיִת עִם רוּחַ, עִם גֶּשֶׁם, עִם שִׁיר,
בְּמשֶׁהלֶה, בְּאַבְרָהֶמֶלֶה עַיִן לָשִׂים בָּרְחוֹבוֹת –
הַיָּפֶה בַּחֲלוֹמוֹתֵינוּ בְּאֶוֶנְיוּ ״אֶקְסְ״ –
אָז לֹא יָדַעְתִּי עֲדַיִן רוֹבֶּרְט פְּרוֹסְט מִי הוּא?
עוֹד סָרוּ אֵלֵינוּ לְהִתְאָרֵחַ הַסַּבָּא, הַסַּבְתָּא.
מִכְתָּבִים הֵם הִקְרִיאוּ מִדּוֹדֵינוּ בְּרֵישָׁא –
צִפֳּרִים רַחֲבוֹת־אֵבֶר מֵעַל לִבֵּי הִתְעוֹפְפוּ

אַפּילו העט אין פרילינג, העט נאָכן קאַלטן שניי.

איצט,
דאָס קלייבן זיך צו דער מאַמע אויף דער איסט־סאַיד —
ס׳איז דעמאָלט נאָך געווען גאַנצע וואָכן, גאַנצע לעבנס.
מ׳האָט צו עמעצן געהערט — צום טאַטנס סידור, צו גאָט.
די בענטשלייכטער זענען נישט געווען פאַרשעמט, פאַרשאַרט
און מען האָט דעם אויבערשטן קיין מאָל נישט גענאַרט —

דער שבת איז געשטאַנען ווי מ׳האָט אים געשטעלט
באַלד נאָכן בליאַשק פון גאָלד אויף די שויבן,

אֵי־אָן, בְּעִקְּבוֹת הַשֶּׁלֶג הַקַּר, קֻבַּל אָבִיב.

נוֹסָף לְכָךְ
הַהִתְכּוֹנְנוּת לַעֲלוֹת לְאִמָּא בְּאִסְט־סַיְד –
עֲדַיִן הָיוּ שְׁלֵמִים הַשָּׁבוּעוֹת, שְׁלֵמִים הַחַיִּים.
לְמִישֶׁהוּ הִשְׁתַּיַּכְתְּ – לְסִדּוּרוֹ שֶׁל אַבָּא, לֵאלֹהִים.
פָּמוֹטוֹת הַבְּרָכָה לֹא עָמְדוּ מְבֻיָּשִׁים מִן הַצַּד
וְאֶת אֱלֹהִים לֹא הָיוּ מְרַמִּים אַף בַּלָּאט.

עָמְדָה הַשַּׁבָּת כְּפִי שֶׁהֶעֱמִידוּהָ
תֵּכֶף לְאַחַר הָנֵץ הַזָּהָב בַּשִּׁמְשָׁה,

אויפן געזימס האָבן געדרימלט עטלעכע טויבן.

כ'האָב עס דיר אַלע מאָל געזאָגט —

נאָכ'טן — נאָךביידע קברים פון מיין טאַטע־מאַמע,
איז פון אַלעמען אַראָפּ דער היימישער, יידישער יאָך.
מ'איז גיך אָפּגעפרעמדט געוואָרן פון דאָרט, פון זיך.
האַרבסטן זענען געוואַקסן מיט די זין, ווינטערס אויך.
ס'איז בלויז געבליבן דער אומהיימלעכער הימל, דו־איך,
ביידע האָבן מיר געגרויט נאָך די צוויי זעלנער־יינגלעך ;

עַל הַכַּרְכֹּב נֶעֶמְדוּ בִּתְנוּמָה – יוֹנִים.

לֹא פַּעַם לָךְ סַחְתִּי זֹאת:

אַחַר־כָּךְ, לְאַחַר הַקְּבָרִים הַשְּׁנַיִם שֶׁל אַבָּא־אִמָּא
יָרַד מֵעַל לְכֻלָּנוּ הָעֹל הַיְּהוּדִי, הַבֵּיתִי.
נָכְרִים הָיִינוּ לַ״שָּׁם״, לְעַצְמֵנוּ.
עִם הַבָּנִים גָּדְלוּ גַּם הַסְּתָוִים וְגַם חֲרָפִים.
נִשְׁאֲרוּ רַק שָׁמַיִם לֹא־בֵיתִיִּים, רַק הֵם לְבַד, אַתְּ וַאֲנִי
וּשְׁנֵינוּ נַבְנוּ בְּשֵׂיבָה לִשְׁנֵי נְעָרִים חַיָּלִים.

געטריי אויף בריוו געוואַרט, אויף גרוסן פון ווייטן מזרח.
ס׳איז געוואָרן שטיל דאָם: — ״מאַמעניו, כ׳וויל אַ העמד!״

ס׳שטראַלן נאָך יענע יינגלישע פאָטאָגראַפיעס אויף די ווענט.

ט. אַ טריבקייט האָט זיך באַוויזן ביי די טייכן פון בעי־סאַיד,
ווען ביסט פון ארץ־ישראל צוריק מיט יידישער בענקשאפט
און געזאָגט: —
בעריש, לאָמיר איבערלאָזן דאָס לאַנד;
אַהיימגיין קיין טבריה, תל־אביב, ירושלים.

נֶאֱמָנוֹת צִפִּינוּ לְאִגֶּרֶת, לְדַ״שׁ מִמִּזְרָח הָרָחוֹק.
נִשְׁתַּתֵּק נִשְׁתַּתֵּק הַ״אִמָּאֶלֶה, כְּתֹנֶת לִי תֵּנִי!...״

עוֹד קוֹרְנוֹת תִּצְלוּמֵי הַנְּעָרִים עַל קִירוֹת.

ט. עַצְבוּת נִגְלְתָה עַל נַהֲרוֹת הַבֵּי־סַיְד
עֵת שַׁבְתְּ מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּגַעְגּוּעַ־יְהוּדִי
וְאָמַרְתְּ:
– בֶּרִישׁ, הָבָה נַעֲזֹב אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת,
הַבַּיְתָה נֵלֵךְ, לִטְבֶרְיָה, תֵּל־אָבִיב, יְרוּשָׁלַיִם.

כ׳וויל נישט ליגן אין דער היגער פרעמד
ערגעץ אין דער וויסט אין לאָנג־איילאַנד.
נעם־מיט אַ זעקל וועש, ס׳פּעקל לידער,
מיר זענען סייווי אַליין אין די שטיבער ;
אַליין מיט גאָט, אַליין מיט דער גאַס — —

כ׳וויל ווי דער פּעטער ברוך גיין קיין צפת.

פאַרשרייב איך איצט דיינע רייד מיט פיבער אין דער האַנט.
כ׳באַדויער, וואָס כ׳האָב דעמאָלט נישט איבערגעלאָזט ס׳לאַנד !

שָׁכֹב לֹא אֹבֶה בְּנֵכֶר מְקוֹמִי,
אֵי־כָּאן בְּשִׁמְמַת לוֹנְג־אֵילַנְד.
הִצְטַיֵּד בִּצְרוֹר לְבָנִים, בִּצְרוֹר שִׁירִים.
בֵּיז כֹּה וָכֹה אֲנַחְנוּ לְבַדֵּנוּ בַּחֲדָרִים –
לְבַדֵּנוּ עִם אֱלֹהִים, לְבַדֵּנוּ עִם הַחוּצוֹת – –

רוֹצָה אֲנִי, כְּבָרוּךְ הַדּוֹד, לִצְפַּת לַעֲלוֹת...״

...דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה בְּרָשְׁמִי, הַיָּד לִי כִּיקוֹד:
אַלְלַי שֶׁלֹּא עָזַבְתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת.

שווער ס'האַרץ צו שפּאַלטן — די זין דאָ, ס'געמיט דאָרט.
האָסט סייווי, ווי דו ליגסט, געהייליקט דאָס אָרט.

י. כ'נאַר נישט, ווען כ'זאָג:
כ'האָב דיך אין חלום ווי אויף דער קלאָרער וואָר געזען.
האָסט אַ ציטער געטאָן, ווען כ'האָב אָנגערופן דיין נאָמען.
ביסט אויפגעשטאַנען גאַנץ, לייביק פון דער טויטער ערד.
האָסט דיך אומגעקערט צוריק קיין פלאָשינג ווי אַלע מאָל;
זיך אָפּגעשטעלט אויף אַ ווייל, מענטשן דערציילט פון טאָל;

קָשֶׁה לִקְרֹעַ לֵב!... הַבָּנִים כָּאן, שָׁם – הַנְּשָׁמָה.
בֵּין כֹּה וָכֹה: בַּאֲשֶׁר תִּשְׁכְּבִי – קִדַּשְׁתְּ אֶת הָאֲדָמָה.

י. לֹא אֲכַזֵּב אִם אֹמַר:

...כִּבְעֶצֶם הֱיוֹתֵךְ – בַּחֲלוֹם רְאִיתִיךְ.
רַעַד עֲבָרֵךְ בִּשְׁמֵךְ כִּי קְרָאתִיךְ.
חַיָּה וּשְׁלֵמָה קַמְתְּ מִן הָאֲדָמָה הַמֵּתָה
וְלִפְלֶשְׁנְג דְּאָז חָזַרְתְּ גַּם עַתָּה.
לְרֶגַע נֶעֱמַדְתְּ... לָעוֹבְרִים סִפַּרְתְּ עַל הַגַּיְא.

האָסט זיך געפּרעגט אויף די זין, שנירן, אייניקלעך, אויף מיר.
ביסט געקומען פון ווייטן שניי אין גרינעם פּעלץ אָנגעטאָן
ביסט געקומען, געגאַנגען, האָסט די שטוב אויפגעשטעלט,
ס'האָבן דיר טעג צו דער וואָך אויסגעפּעלט.

ס'איז ווידער געוואָרן מאָרגן —
האָסט דיך ווידער אָפּגעשלאָגן אין די שפּיגלען, אין שויבן ;
אין לעבן פון מעין־סטריט ביי טאָג, מעין־סטריט פּאַר נאַכט ;
זיך איטלעכעס מאָל פּאַרהאַלטן ביי אַן אַנדער שויפענצטער ;

שָׁאַלְתְּ עַל בָּנַיִךְ, כַּלּוֹתַיִךְ, נְכָדַיִךְ וְעָלַי.
עֲטוּפַת פַּרְוָתֵךְ הַיְרֻקָּה בָּאת מִשְּׁלָגִים מֻרְחָקִים,
הִתְאָרַחַתְּ וְטָרַחַתְּ אֶת בֵּיתֵךְ לְהָקִים
וְהָיוּ חֲסֵרִים לָךְ יָמִים אֶת הַשָּׁבוּעַ לְהַשְׁלִים.

וְשׁוּב עָלָה לָךְ הַבֹּקֶר –
שׁוּב נִשְׁתַּקַּפְתְּ בָּרְאָיִים, בַּשִּׁמְשׁוֹת;
בְּחַיֵּי מֵיְן־סְטְרִיט בַּיּוֹם, בְּמֵיְן־סְטְרִיט שֶׁל בֵּין־הָעַרְבַּיִם
וּלְיַד־חַלּוֹן־רַאֲוָה אַחֵר, מִדֵּי פַּעַם נֶעֱמַדְתְּ.

פאַרקוקט אויף אַ שוך, אַ קלייד, אויף אַ היט, אַ סוועטער ;
אויף אַלע אויסגעסטראָיעטע זאַכן אין די אויסלאַגן —
שפּעטער זענען מיר לאַנגזאַם אַריבער די קליינע בריק ;
אַזוי אַריינגעשמועסט ביזן גלאַטן טייך פון פלאָשינג.
אַהיים, האָט דער שטראָז געלויכטן מיט אויטאָס, מיט ווינט.
בלעטער פון אַסיען האָבן געצאַפּלט, זיך געטראָגן בלינד
און ווי ס'טרעפט מיט אַלע האַרבסטן אין ניו־יאָרק,
זיי פאַרלעגערט אין געלן רינשטאָק.

✶

כ'ווייס נישט פון וואַנען אָנצוהייבן דעם סוף פון דער ערד.

הִסְתַּכַּלְתְּ בִּנְעָלִים, בִּשְׂמָלוֹת, מִגְבַּעַת וְסֶוֶדֶר,
עַל כָּל הַדְּבָרִים הָעֲרוּכִים בַּמַּדָּף –
אַחַר־כָּךְ אֶת הַגֶּשֶׁר הַקָּט עָבַרְנוּ
וּלְתֻמֵּנוּ שׁוֹחַחְנוּ, עַד פְּלֶשְׁנְגְ, הַנָּהָר הַחֲלַקְלַק,
בַּדֶּרֶךְ הַבַּיְתָה קָרְנוּ כְּבִישִׁים מֵרֶכֶב, מֵרוּחַ,
עֲלֵי־סְתָו פִּרְפְּרוּ וְנִשְּׂאוּ סוּמִים
וּכְתָמִיד, כִּבְכָל סְתָוֶיהָ שֶׁל נְיוּ־יוֹרְק,
נֶעֶרְמוּ הֵם בֶּעָרוּץ הַכָּתֹם.

★

לֹא אֵדְעָה מֵאַיִן מַתְחִיל לוֹ סוֹף הָאֲדָמוֹת –

ס׳איז נישט דאָרט, ווו ס׳פייער פון טאָג ווערט פאַרצערט
אין האַלבן שאָטן פון הימל, אין פאַרגאַנג פון שטאָט ;
אין אַלע ראָזלעכע וואָלקנס, אין אַלע שאַרלעכע פאַרבן —
כ׳ווייס נאָר, מלכה, אַז ס׳הייבט זיך אָן ביי דיין שטאַרבן.

ביסט אַוועק נישט אין שניי — אין פרילינג פון מאַי,
זענען דיר נאָכגעגאַנגען די זין, איך, אַלע דריי
ביז צו דער לעצטער לאָפּעטע ערד, שטויב און ליים ;

אֵין זֶה שָׁם אֵי אֵשׁ הַיָּמִים תָּמוּת
בִּפְלַג־צֵל שֶׁל רָקִיעַ, מָקוֹם שָׁם הָעִיר מִסְתַּלֶּקֶת
תּוֹךְ וְרַדְרֹד־עֲנָנִים, בְּאַרְגְּמַן־גְּוָנִים –
אֵדַע: בְּמוֹתֵךְ מַתְחִיל זֶה, מַלְכָּה!

נִסְתַּלַּקְתְּ! לֹא בַשֶּׁלֶג, – בְּאָבִיב סִיוָנִי
לְוִינוּךְ שְׁלָשְׁתֵּנוּ, הַבָּנִים וַאֲנִי,
עַד זְבוּלָא בַתְרַיְתָא שֶׁל טִיט וְעָפָר.

אַ פֿאַרשטיינערט געדעכעניש שטייט דיר צוקאָפּנס דער שטיין
מיט איינגעפּרעסטע שורות פֿון אַ פֿריש ליד, וואָס איז מיין.
כ'האָב זיי איינגעקריצט מיט אַ טרער פֿון לעבעדיקן דויער
פֿאַר לבנות, פֿאַר שטערן, פֿאַר די דורות נאָך מיר, נאָך דיר.

אַוודאַי וועט אַ זון זיך אָפּשטעלן ביי דיין בערגל, ביים ווינט ;
פֿאַרטייטשן מיין טרויעריקסטע באַלאַדע פֿאַר אַ קינד.

מַזְכֶּרֶת־מְאֻבֶּנֶת הִיא אֶבֶן־מְרַאֲשׁוֹתַיִךְ
וְשֶׁלִּי הוּא הַשִּׁיר הֶחָרוּת בַּשּׁוּרוֹת
שֶׁחָרַתִּי בְּדֶמַע שֶׁל יֵשׁ־חַי לְדוֹרוֹת,
לְכוֹכָבִים, לִירֵחִים שֶׁאַחֲרַי וְאַחֲרַיִךְ.

עַל תִּלֵּךְ עוֹד תֵּעָמַדְנָה גַּם שֶׁמֶשׁ, גַּם רוּחַ,
אֶת עַצְבוּת הַבַּלָּדָה לְיֶלֶד לָסוּחַ.

KASS JUDAIC LIBRARY
JEWISH COMMUNITY CENTER
OF GREATER WASHINGTON
6125 MONTROSE ROAD
ROCKVILLE, MARYLAND 20852

"HAMENORA" PUBLISHING HOUSE
24, Zangwill St., Tel-Aviv, Israel